

MEISTRIŠKUMO LINK

Rita ALEKNAITĖ-BIELIAUSKIENĖ

Ryto vėjo glėbyje giliai alsuoja pušys, atnešdamos mums, klausantiesiems, naujų garsinių ispūdžių. Nemuno pakrantė Druskininkuose kupina niekieno nevaldomo garsyno – tai ūžaujančio, tai rimstančio ar pabyrančio neaprašomomis solinėmis ištaromis. Gamtoje daug spalvingų

Čiurlionio žemėje skamba muzika

Festivalio-konkursu fondų nuotrakos

Profesorės Veronika Vitaitė ir Aleksandra Žvirblytė festivalio-konkursu dovaną įteikė prof. J. Drzweickiui

garsų, savyje slepiantį muzikinę raišką, jie gali tapti muzikos dalimi, jeigu juos gebės išgirsti žmogus...

Druskininkuose rengiamas profesorės Veronikos Vitaitės sumanytas festivalis-konkursas „Muzika be sienų“ siekia, kad pradedantieji muzikantai – instrumentininkai ir vokalistai – tiesiogiai pajustų muzikos meno gelmes, patirtų gimstančio garsų pasaulio paslaptis ir muzikos prasmį paieškos procesą. Ne uždaroje keturkampėje klasėje, ne mokytojui „dresuojant“, bet laisvoje erdvėje, jaučiant sąlytį su gamta ir su klausančiuoju. Patyrę atlikėjai jauniausius muzikantus tik pastūmėja jiems patardami, tiesiog būdami pavyzdžiu. Todėl vaikai ir jaunuoliai daugiau

kaip du dešimtmečius vykstančio festivalio-konkurso „Muzika be sienų“ renginiuose eina į sceną, tarpusavyje varžosi, keičiasi patirtimi, laukia savo numylėtų pedagogų pamokų. Ir šiais metais XXII festivalio-konkursu dalyviai keliauojant į Fryderyko Chopino muzikos žinovo, lenkų pianisto profesoriaus Jarosławą Drzewieckį pamokas, klausėsi pedagogo iš Danijos Martino Lysholmo Jepseno patarimų, kaip tobulinti manualinę techniką. Mokytojai laukė naujų prof. Ulfo Henrico Göhle įžvalgų – jo rekomenduojamai pratimai muzikantams padeda išlaisvinti kūną, atsipalaidototi ir sutelkti dėmesį į raumenų veiklą. Deja, tokį specialistų Lietuvoje kol kas nėra.

Ieškoti garso prasmį kvietė garsus prancūzų pianistas ir pedagogas Eugenias Indjicias: „Popieriuje parašytų garsinių struktūrų interpretavimo fortepijono klaviatūroje kelias – sudėtingas dialektinis procesas. Šiandien apie tai aktualu mąstyti todėl, kad mokymas skambinti iki šiol dažnai vis dar susijęs su formalizuotais metodais, kurie, neparemti gilesniu mąstymu, neatveria meno esmės ir dėl to nesukuria komunikacinių ryšių su klausytojais. Mokymo skambinti fortepijon (beje, kaip ir groti bet kuriuo instrumentu) technologijos, pedagoginės mokyklos gali būti produktyvios tik ieškant būdų, kaip perteikti ženkli, pirmiausia garsų, jų niuansų, junginių, loginių ryšių, prieštarų, draminių kolizijų prasmes. Tai neverbalinės, bet garsinės informacijos kūrimas, remiantis konkretios pianizmo mokyklos, pedagogo skonio, epochos stiliaus nuostatomis.“

Muzikos meną tyrinėjusių žmonių pamastymai visais laikais buvo ir yra reliatyvūs. Vadinti muziką kalba galima tik labai salygiškai, nes ji neturi iššifruojamo žodyno, nepajégi formuluoti savokų, pasakyti aiškios minties. Todėl beveik visos kalbos apie muziką yra tik interpretacinio lygmens, kuris priklauso nuo epochos, jos kultūros lygio, tendencijų, subkultūrų, recipiente intelekto, atlirkėjo ir klausytojo emocinio pasaulio, meninės patirties ir kt. Kad ir kokia būtų įdomi kompozitoriaus literaturinė idėja, jeigu ji nebūs iprasmin-

Pianisto prof. Eugeno Indjiciaus pamokoje

ta muzikinių, skambančių garsinių prasmisių, kūrinių atrodis beviltiškas.

Muzikos raiškos pažinimas prasideda vaikystėje. Todėl reikšmingas kiekvienas profesionalus renginys, kuriame auganti karta, muzikuoti pradedantys vaikai susitinka su iš įvairių kraštų atvykstančiais mokytojais, diskutuojančiais apie muziką ir mėginančiais jauniesiems atlikėjams padėti rasti savo kelią muzikos vandenye. Pedagogas Viktoras Januškevičius jau daug metų stebi „Muziką be sienų“ ir skatina visus diskutuoti, ieškoti atsakymų į interpretacinius klausimus. Šiemet pakalbėti taip pat buvo apie ką – ir apie pianistės iš Kosово Fortesos Jusufi Maurice'o Ravelio Sonatinos interpretaciją, ir apie gruzinų pianisto Tchabua Patchkorios, ukrainiečio Rostyslavo Fedynos, Vokietijos atstovo Fabio Romano, jaunuų Jono Jankausko, Arono Rumino grojimą, ir, be abejo, apie Pauliaus Andersso-

no, Godos Gedvilaitės, Aleksandros Žvirblytės, Petro Vyšniausko pasirodymus.

Negaliu atsi-
džiaugti matyda-
ma, kaip kiekvie-
nā rugpjūtį (šiais
metais 14–23 d.)
vaikai skuba į
Druskininkų M. K.
Čiurlionio meno
mokykloje prasi-

koncertai, meistriškumo klasės. Vi-
sada populiaros būdavo J. S. Bacho
muzikos žinovės profesorės Veros
Nosinos pamokos. Stebėjau jos dar-
bą su mokiniu, kuris, atlirkamas
F. Liszto baladę, besikartojančiam
garsui stengési suteikti gyvybės, fra-
zei – elastingumo. Toje siekiamebėje
ji mokė grojantį pasitelkti plastika,
žodį, literatūrines žinias, fantaziją.

Kasmet vis naują temą pasiūlantis
dr. Ulfas Henrikas Göhle iš Vokietijos
kalbėjo apie kvépavimo valdymą
skambinant fortepijonu. Pirmą kartą
i renginį atvykusি puiki mokytoja iš
Klaipėdos Valdonė Kučinskienė sakė
supratusi, kiek daug žinių galėjo pa-
sisemti. „Jau vien ko vertos fortepijo-
no meistrų pamokos! Mano mokinys
Aronas dalyvavo net penkiuose kon-
certuose! Didžiulė nauda mokytojui,
nes jis pamato savo ugdytinį tam
tikrame specialistų kontekste. Pui-
kią pianistų mokyklą demonstravo
ukrainiečiai. Festivalis – gera proga
mokiniams pabendrauti. Būtinai at-
važiuosime ir kitais metais.“

Paulius Anderssonas sakė šiame
festivalyje-konkurse užaugės. Varžė-
si visose amžiaus grupėse, yra pelnęs
Grand Prix, o šiais metais, grįžęs po
studijų JAV, pasirodė festivalio pra-
džios koncernte.

1826 metais penkiolikmetis F. Lisz-
tas sukūrė 12 palyginti lengvų pratimų
(*Étude en douze exercices*). Po dešim-
tmečio buvo paskelbta jau sudėtinges-
nė versija – „Douze grandes études“.
P. Anderssonas atliko 1852 m. publi-
kuotą paskutinę versiją, skirtą Carlui

Pedagogė Ala Bendoraitienė

dedantį tarptautinį konkursą-festiva-
lį „Muzika be sienų“. Jie ieško klasių,
kuriose muzikuos, klausosi koncer-
tuojančių profesorių, patys susitinka
su klausytojais scenoje.

Vildamiesi išmokti garsą pavers-
ti menu, Druskininkuose buriasi visi
– ir vaikai, ir scenos vilionės jau paty-
rė atlikėjai. Jau tuo renginys yra
reikšmingas. I pagalbą ateina žinomi
pedagogai. Disputai, mokslinė-
metodinė konferencija, susitikimai,

Dirigentas, pedagogas, vyriausasis „Muzikos be sienų“ vadybininkas
Rolandas Aidiukas

Pedagogė, koncertmeisterė Inga Vyšniauskaitė

MEISTRIŠKUMO LINK

Scenoje – Paulius Anderssonas

Czerny. Jaunas pianistas oktavų ir akordų, dvigubų garsų, gamų, arpegio ir kitų sunkenybių sangrūdoje siekė išgyvendinti astringo romantikos idėjas. Galima buvo justi laisvos improvizacijos dvasią Preliude, „Mazeppos“ dramatiškumą, „Peizaže“ išgirdome gražios lyrikos. Vis tobulėjanti pianisto technika padėjo įveikti ne tik aukščiausio meistriškumo reikalaujantį tekštą, bet ir leido atskleisti atlikėjo artistiškumui. P. Anderssonas pasiekimais atliekant visą ciklą (dažniausiai koncertuose skamba tik atskiros jo dalys) džiaugėsi ir prof. J. Drzewieckis, ne vienus metu stebėjęs pianisto kelią. Jaunučiams pianistams Paulius Anderssonas – puikus darbštumo, atkaklumo pavyzdys. Verta prisiminti F. Liszto žodžius: „Tik tas pianistas pasiekia tikslą, kuris trokšta išgyvendinti neįmanomus pasiekti, transcendentinius tolius – tai yra, tikslą, esantį kažkur už mūsų žemėškių praktiką.“

Klausiau M. K. Čiurlionio menų mokyklos mokinuko Jono Jankausko atliekamų šiuolaikiškų Vytauto Barkausko pjesių. Matyt, jo mokytoja Inga Vyšniauskaitė gebėjo kažką atverti vaiko sieloje, ir jo kuriami garsiniai paveikslėliai staiga tapo spalvingais piešiniais. Išgirdome ir Klaipėdos E. Balsio menų gimnazijos mokinio Arono Rumino muzikavimą (mokytoja V. Kučinskienė), kaskart kupiną artistiškumo ir muzikavimo džiaugsmo.

Ryškų profesionalumą demonstravo prof. Veronikos Vitaitės, Violetos Lipniagovienės, Martino Lyshol-

mo Jepseno auklėtiniai. Ypač ryškiai pasirodė prof. Aleksandros Žvirblytės studentas Tchabua Patchkoria iš Sakartvelo.

Didelį auklėtinį būri atvėžė Nacionalinės M. K. Čiurlionio menų mokyklos pedagogė Ala Bendoraitienė, ne vienas jos au-

klėtinis buvo premijuotas. Žavu, kad pati pedagogė nevengia muzikuoti, keliuose koncertuose pasirodė propaguodama Stasio Vainiūno kūrybą. Ji kuruoja ir panašų kas dvejus metus Kosta Rikoje rengiamą konkursą-festivalį, tad kaip premijas keliems Lietuvos vaikams skyré kvietimus dalyvauti tolimajame krašte vyksiančiam konkurse.

Ala Bendoraitienė džiaugėsi Druskininkuose išgirdusi puikiai grojusius jaunuosius ukrainiečių pianistus (jie į festivalių-konkursą buvo pakviesti be dalyvio mokesčio). Rostyslavas Fedyna, Volodymyras Zatsikha ir kiti atlikėjai buvo gerai įvertinti konkurse, su jais klausytojai susipažino ir koncertuose Druskininkų muziejuose, sanatorijose, M. K. Čiurlionio menų mokyklos salėje.

Reikšmingas konkurso poskyris – solistų pasiromės su orkestru. Kokia tai reta proga ir laimė jauniems pianistams! Aišku, ir iššūkis orkestrei, nes vasaros metu sudėtinga derinti veiklos tvarkaraščius. Šiemet orkestrui dirigavo iš Austrijos atvykės jaunus dirigentas Laurynas Sadauskas. Ruošdamas kamerinę grupę laiko nepagailėjo violončelininkas Valentinas Kaplūnas. Jaunieji pianistai su orkestru pasirodė ir miesto aikštėje. Čia su konkurso dalyviais koncertavo Nacionalinis Spalvų muzikos orkestras, draugijos „Guboj“ nariai. Lietuviškus ir ukrainietiškus vokalinius kūrinius atliko „Muzikos be sienų“ diplomantai prof. dr. Antanas Kiveris.

Sužavėjo puikios koncertų aikštėlės su gerais instrumentais sana-

torijose. Čia visada yra klausytoju, dažniausiai atvykusių iš svečių šalių – Izraelio, Vokietijos, Lenkijos, Ukrainos... Ne vienam lietuviškus skelbimus skaitančiam svetimšaliui teko į įvairias kalbas versti informaciją apie rengiamus koncertus, kai kurie specialiai atvyksta stebeti konkursą. Todėl aktualus ir koncertuojančių repertuaras, kuriame visada yra pluoštas lietuviškos muzikos. Profesorių Aleksandros Žvirblytės ir Petro Vyšniausko koncertas buvo skirtas Vilniaus jubiliejui („Dedikacija Vilniui“). Rugpjūčio 18 d. ivyko „Muzikos be sienų“ užsakytu Mykolo Natalevičiaus kūrinio „Koliažas laiko pabaigai“ pasaulinė premjera. Konkursu žiuri nariai lietuviškos muzikos paberbė koncertuose Čiurlionio na-

„Muzikos be sienų“ laureatas Bohdan Kovalis

Festivalo-konkursu fondų nuotrakos

„Muzikos be sienų“ laureatas Augustas Vasiliauskas

melyje, Meno mokyklos salėje. Koncertas „Vainikas M. K. Čiurlionui“ buvo skirtas neseniai išėjusių muzikų Juliaus Andrejevo, Olego Molokoje-dovo, dailininko Alfonso Šuliausko atminimui.

Koncertavo argentinietė daininin-kė Maria Villar de Rohde, labai įdomus pianistas Fabio Romano (Vokie-tija).

Išsijuosęs dirbo renginio organiza-cinės muzikų grupės vyriausiasis vadvybininkas, dirigentas ir pedagogas Rolandas Aidukas: repetavo su savo mokiniais, vedė meistriškumo pamoka-s, rengė medžiagą spaudai, koordi-navo festivalio eigą. Ir dar sugebėda-vė pavaduoti koncertmeisterį!

Išskirtinis šio festivalio-konkurso bruožas – premijos. Jų vertę mažiau-siai atspindi piniginė išraiška, nes svarbiausia yra laureatams pasiūlyti koncertai – Vokietijoje, Kosta Rikoje, Danijoje, Lenkijoje, Sakartvele, Vil-niuje, Druskininkuose.

Lietuvos kultūros tarybai nepa-rémus aukštos klasės profesionalų rengiamo ir geros vadybos koordi-nuojamo Druskininkams bei Lietuvos jauniesiems atlikėjams reikšmingo renginio, „Muzikos be sienų“ orga-nizatoriai nuoširdžiai dėkingi žmo-nėms, suprantantiems įdirbio šioje kultūros, edukacijos srityje reikšmę. Renginį rėmė Gediminas Kuprevi-čius, Druskininkų sanatorijų „Draugystė“, „Vilnius“, „Eglė“, miesto va-dovai, kultūros įstaigos, be abejo, ir M. K. Čiurlionio meno mokykla. Už bendrystę su „Draugystės“ sanatorija dėkojo jos direktoriė Violeta Kaubrie-nė, visada talkinanti „Muzikai be sie-nų“ ir globojanti jos dalyvius.

Ne vienas jaunas muzikas į festi-vali-konkursą atvyksta pakartotinai. Tai liudijo ir žiūrėta dokumentinė apybraiža „Muzika be sienų Čiur-lionio žemėje“. Atsisveikindami po paskutinio šventinio koncerto ir va-karonės renginio dalyviai, svečiai ir miesto šeimininkai sakė: „Iki pasima-tymo kitą vasarą!“ ■